

SPRAVODAJ SSŠLB

- jeseň 2007
- číslo 2 / ročník XIII

Slovenská spoločnosť pre štúdium a liečbu bolesti

* organizačná zložka SLS

* člen IASP a EFIC

Slovenská spoločnosť pre
štúdium a liečbu bolesti

Predseda:

h.Doc.MUDr. Igor Martuliak, PhD
Centrum bolesti

NsP F.D. Roosevelta

Banská Bystrica, 975 17

tel.: 00421-48-441 2179

E-mail: imartuliak@nspbb.sk

Výbor:

MUDr. Dušan Broďáni, PhD

MUDr. Tatiana Dančíková

MUDr. Stanislav Fabuš

MUDr. Darina Hasarová

h.Doc.MUDr. Marta Kulichová, CSc

MUDr. Katarina Mičiaková

MUDr. Eubomira Nemčíková

MUDr. Eva Salamonová

MUDr. Alena Šujanová

Redakčná rada:

Šéfredaktor:

MUDr. Alena Šujanová

členovia:

MUDr. Darina Hasarová

MUDr. Hedyga Jakubíková

MUDr. Božena Kotusová

MUDr. Daniela Ogurčáková

Adresa redakcie:

MUDr. Alena Šujanová

E-mail:

asujanova@hotmail.com

Z obsahu:

Prihovor predsedu

Správa z letného stretnutia

algeziológov na Čingove

Správa-kongres-Berlín 2007

Správa-kongres- Budapešť 2007

Kto sme? Čo sme?

Svetový deň hospícov a paliatívnej
starostlivosti

Kalendár vedeckých akcií

Vážení kolegovia,
milí priatelia!

Horúce tohoročné
leto nám nenávratne
skončilo a my sme
znovu ponorení vo
víre pracovných po-

vinností. Ich nemalý podiel iste
tvorí aj naša každodenná neľahká
práca v ambulanciách bolesti a na
operačných sálach.

Hoci sa nám už môže zdať, že
algeziológia ako odbor je stabi-
lizovaná a plne funkčná, stále sa
objaví nejaký problém, na ktorý je
potrebné urgentne reagovať. Mo-
mentálne s našou hlavnou odbor-
níčkou Dr. Nemčíkovou riešime
problém nezariadenia nášho od-
boru do návrhu nariadenia vlády
Slovenskej republiky, ktorým sa
mení a dopĺňa nariadenie vlády
Slovenskej republiky č. 751/2004
Z. z. o verejnej minimálnej sieti
poskytovateľov zdravotnej sta-
rostlivosti. Našťastie sme si prob-
lém včas všimli a zareagovali naň
na správnych miestach na MZ SR.
Už predložené návrhy personálne-
ho a materiálno - technického za-
bezpečenia algeziologických pra-
covísk sme doplnili o návrh počtu
algeziologických lôžok na Sloven-
sku, ktorý doteraz nebol vypraco-
vaný. Aj keď na MZSR nevedeli
splniť presne naše predstavy o ich
počte, cieľ sme ale už dosiahli.

Vzdelávanie v odbore pokraču-
je naďalej, na ŠM v algeziológii v
tomto akademickom roku sú pri-
hlásení ďalší záujemcovia o ates-

táciu v odbore. V tomto akade-
mickom roku chceme dohovoriť
bližšiu spoluprácu so Subkatedrou
paliatívnej medicíny, s čím súvisí
aj oživenie činnosti sekcie palia-
tívnej medicíny SSŠLB pri SLS.

V júni na začiatku leta sa nám
veľmi vydarila obľúbená algezi-
ologická akcia „Letné stretnutie
algeziológov“, tento raz v pre-
krásnom prostredí Slovenského
raja. Stretnutie bolo príjemné, ab-
solyvovali sme skvelé túry v oko-
lí Čingova, bol čas aj na zábavu
a neformálne rozhovory. Kto ne-
bol, môže banovať, ale zase o rok
alebo dva bude ďalšia možnosť na
stretnutie.

Výboru SSŠLB sa po sérii jed-
naní s f. Janssen-Cilag a SLS
podarilo dohovoriť podmienky
čerpania edukačného grantu firmy
Janssen-Cilag, ktorý nám umožní
veľkorysejšie poskytovať mož-
nosti vzdelávania v algeziológii
doma aj v zahraničí a tiež odme-
ňovať najaktívnejších mladých al-
geziológov.

Za niekoľko týždňov sa stret-
neme na našej výročnej akcii:
IX. Česko-Slovenských dialó-
gach o bolesti vo Vysokých Tat-
rách. Prešovskí organizátori nám
všetkým pripravili bohatý odbor-
ný a spoločenský program. Preto
si Vás aj v ich mene dovoľujem
pozvať – a nezapadnite prosím aj
na hojnú aktívnu účasť. Teším sa
na stretnutie s Vami!

Váš Igor Martuliak

JANSSEN-CILAG
a Johnson & Johnson company

Oficiálny partner SSŠLB

IX. Česko-slovenské dialógy o bolesti 11. - 13. október 2007, Štrbské Pleso
XV. Slovenské dialógy o bolesti

1. Správa z letného stretnutia algeziológov na Čingove

V dňoch 8.-10.6.2007 sa konalo letné stretnutie algeziológov na Čingove. Porušili sme tradíciu konania týchto stretnutí v Bystrej a zorganizovali sme to v lone nádhernej prírody v Slovenskom raji. Stretlo sa asi 15 algeziológov spolu s rodinami a zástupcami firmy Janssen Cilag, pod ktorej patronátom sa to aj konalo. Počasie nám prialo, užili sme si slniečka, zrelaxovali sme, nadýchali sa čerstvého vzduchu, doplnili zásoby kyslíka i energie do našej náročnej práce. V sobotu sa konali 2 túry, jedna z Čingova na Tomášovský výhľad pre menej náročných turistov. Pre zdatnejších turistov viedla túra z Podleska cez prielom Hornádu, Kláštorisko, späť na Čingov. Nikto sa nedal zahanbiť, a tak všetci spoznávali krásy Slovenského raja za pekného letného počasia, ktoré nám naozaj prialo. Večer sme strávili pri dobrom vínu a grilovačke. Poniektorí využili aj relaxačné procedúry hotela. Zasadal aj výbor SSŠLB v neúplnom zložení – 6 členov výboru.

Program výboru:

1. Informácie subkatedry algeziológie – Dr. Martuliak
 2. Príprava spravodaja – Dr. Šujanová
 3. Rôzne
- MUDr. Martuliak informoval členov výboru o získaní grantu od firmy Janssen Cilag na oficiálne SSŠLB.
 - Je možné sa prihlásiť na kurz algeziológie do 35 rokov v Taliansku
 - prerokovali sme doplatenie členského do IASPU
 - prerokovali sme výdavky na kongres SSŠLB na Štrbskom Plese
 - MUDr. Šujanová informovala o príprave spravodaja, vyjde číslo ešte pred kongresom na jeseň
 - MUDr. Martuliak úspešne absolvoval konkurz na vedúceho subkatedry algeziológie.
 - vytvoriť subkatedru paliatívnej medicíny pri katedre algeziológie.

Verím, že všetci sa na Čingove cítili príjemne a o rok sa tu stretneme opäť v ešte hojnejšom počte.

Tatiana Dančíková

2. Správa z 2. medzinárodného kongresu o neuropatickej bolesti - Berlín 2007

V dňoch 7.-10. júna som sa ako jediný zástupca slovenských algeziológov (popri siedmich neurológoch) zúčastnila vďaka firme Mundipharma 2. medzinárodného kongresu neuropatickej bolesti v Berlíne.

Účastníkmi stretnutia boli neurológovia, algeziológovia, neurochirurgovia, anestéziológovia z celého sveta. Prednášky odzneli v šiestich samostatných sekciách. Ako samostatné bloky prebehli prednášky na témy z praktického hľadiska mimoriadne zaujímavé: Postherpetická neuralgia, Neuralgia trigeminu a Postchemoterapeutická neuropatia. Pre postherpetickú neuralgiu platí, že tricyklické antidepresíva ostávajú liekom prvej voľby, na druhom mieste sú opioidy a až na tretej pozícii sa nachádzajú pregabalíny a gabapentíny a to vo vysokých dávkach, viac ako 3600 miligramov na deň. Veľmi zaujímavá prezentácia bola na tému chirurgického riešenia neuralgie trigeminu. Závažným problémom onkologických pacientov s incidenciou viac ako 80% je neuropatická bolesť, nakoľko väčšina zaužívaných postupov v riešení tohto problému zlyháva, jediným liekom, ktorý by mohol mať efekt v liečbe sú karbamazepíny.

Berlín je metropola plná parkov, mostov, mieša sa tu história s ultramoderným svetom. Nezabudnuteľným zážitkom bola návšteva Novej galérie, kde výstava obrazov maliarov od impresionizmu po súčasnosť, celá expozícia bola prenesená z Metropolitného múzea.

Daniela Ogurčáková

3. Správa z 10. kongresu Európskej asociácie paliatívnej starostlivosti v Budapešti

V dňoch 7.-9. júna 2007 sa konal v Budapešti 10. kongres Európskej asociácie paliatívnej starostlivosti. Bolo to po prvýkrát, čo sa európsky paliatívny kongres konal v krajine strednej a východnej Európy. Na kongrese sa zúčastnilo cez 2000 účastníkov zo 69 krajín. Najväčšiu časť tvorili lekári a zdravotné sestry, ale kongres bol pútavý aj pre sociológov, psychológov, sociálnych pracovníkov, duchovných, dobrovoľníkov a fyzioterapeutov.

Na kongrese odznelo 11 plenárnych prednášok a 217 kratších prezentácií v rámci 80 samostatných sekcií či workshopov. Počas 3 dní sa prezentovalo 988 posterov, na konzultácie s autormi posterov bol vyhradený každý deň čas vo forme „guided poster tour“.

Na kongrese bola prijatá Budapeštianska iniciatíva- princípy pre rozvoj paliatívnej starostlivosti s podporou EAPC- Európskej asociácia paliatívnej starostlivosti, IAHP- Medzinárodná asociácia pre hospicovú a paliatívnu starostlivosť a WPCA- Svetová aliancia paliatívnej starostlivosti. Tieto organizácie sa zaviazali podporovať 2-ročnú kampaň spolu s národnými spoločnosťami na rozvoj stratégií na národnej úrovni. Kampaň sa sústreďí na 5 hlavných súčastí: dostupnosť liekov, politika, vzdelávanie, kvalita a výskum v paliatívnej starostlivosti. Zaujímavým spostením kongresu bola aj výstava amatérskych umeleckých diel s témou paliatívnej starostlivosti (fotografie, obrazy, sochy), ktoré mohli na výstavu prihlásiť účastníci kongresu. V závere kongresu boli na základe hlasovania účastníkov ocenené najkrajšie diela. Môžete si ich pozrieť aj na webe, adresa je:

http://www.eapcnet.org/download/forCongresses/Budapest/Budapest-art_exhibition_file/frame.htm

Na kongrese bola prezentovaná aj zaujímavá publikácia „EAPC Atlas of Palliative Care in Europe“, ktorá na základe národných reportov 42 z 52 európskych krajín zhŕňa štatistické údaje, legislatívne problémy a míľniky rozvoja paliatívnej starostlivosti v týchto krajinách. Je škoda, že o našej krajine tam údaje chýbajú. Kongres prebiehal v príjemnej atmosfére a mali sme možnosť získať na ňom mnoho zaujímavých informácií a v kuloároch porovnávať s ostatnými, koľko práce máme ešte pred sebou v odbore paliatívnej medicíny.

MUDr. Hedviga Jakubíková

4. Kto sme? Čo sme?

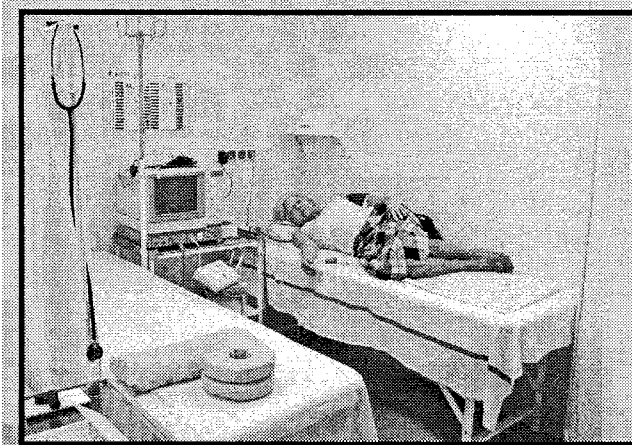
Algeziologická ambulancia pri OAIM ŽNšP

Košice: stručná charakteristika

Liečbe bolesti sme sa na našom pracovisku začali venovať pod vedením primára MUDr. A.Grittersa od r.1998 vrámci anesteziologickej ambulancie. V tom čase sa touto problematikou zaoberali traja lekári (prim. MUDr. A. Gritters, MUDr. B. Kíral'vargová a MUDr.D.Schmidtová). Ambulancia pre liečbu chronickej bolesti bola oficiálne založená až r. 2004 a pracujú tu 3 lekárky (dve vyššie menované a MUDr.M. Nógellová). MUDr. D. Schmidtová t.r. úspešne absolvovala atestáciu z algeziológie, MUDr. Nógellová je v zaradení do odboru. Na ambulancii ordinujeme každý deň od 7:00-13:00 hod. Súčasťou ambulancie sú 3 lôžka slúžiace pre pacientov liečených na

ambulancii, ako denný stacionár pri podávaní infúznej terapie, či vykonávania regionálnych techník /kaudálnych blokov/, zameraných na chronickú bolesť dolného chrbta najmä diskogénnej etiológie. Na túto ambulanciu sú zasielaní pacienti z nemocnice a z terénu, ktorí trpia chronickými nestíšiteľnými bolesťami najrôznejšej etiológie. Pri liečbe bolesti využívame medikamentóznú terapiu vrátane opioidov, ďalej využívame invazívne anesteziologické techniky, liečebné obstreky. súčasťou liečby je aj využívanie prístrojov TENS a Rebox, vákuumterapia bankami. Denne ošetríme priemerne 6-10 pacientov. Naším cieľom je nielen odstránenie či zmiernenie bolesti, ale aj znovuoobnovenie aktivít chorého.

MUDr. Dagmar Schmidtová

5. Svetový deň hospicov a paliatívnej starostlivosti

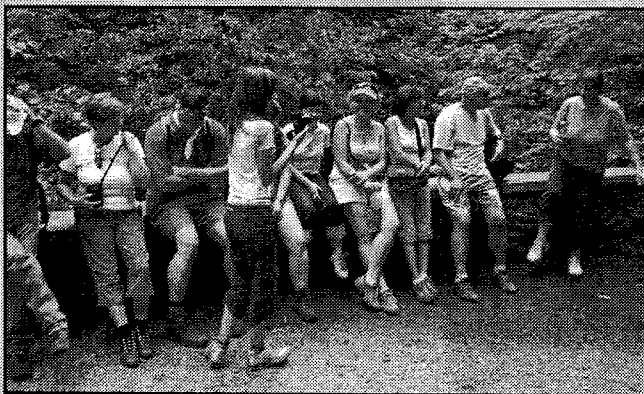
Vážení priatelia,

Aj túto jeseň je prvá októbrová sobota, teda 6. október 2007 Svetovým dňom na podporu hospicovej a paliatívnej starostlivosti. V tento deň sa budú asi v 50 krajinách sveta v rovnakom čase ozývať zvuky piesne „Live free“ a prebiehať benefičné podujatia a koncerty s názvom Hlasy pre hospice. Témou svetového dňa hospicov a paliatívnej starostlivosti je tento roku slogan Starostlivosť pre každý vek - od detí po starých ľudí, čo odráža fakt, že hospicovú a paliatívnu starostlivosť potrebujú mať dostupnú ľudia v každom veku a zároveň majú v rôznom veku odlišné potreby.

Väčšina z nás si praje stráviť koniec života doma, avšak asi 3/4 ľudí v našej krajine zomierajú v nemocniciach, liečebniach a domovoch dôchodcov. V domácom prostredí je možné, aby koniec života bol dôstojný a každý deň tohto dôležitého času mal

1. Správa z letného stretnutia algeziológov na Čingove

V dňoch 8.-10.6.2007 sa konalo letné stretnutie algeziológov na Čingove. Porušili sme tradíciu konania týchto stretnutí v Bystrej a zorganizovali sme to v lone nádhornej prírody v Slovenskom raji. Stretlo sa asi 15 algeziológov spolu s rodinami a zástupcami firmy Janssen Cilag, pod ktorej patronátom sa to aj konalo. Počasie nám prialo, užili sme si slniečka, zrelaxovali sme, nadýchali sa čerstvého vzduchu, doplnili zásoby kyslíka i energie do našej náročnej práce. V sobotu sa konali 2 túry, jedna z Čingova na Tomášovský výhľad pre menej náročných turistov. Pre zdatnejších turistov viedla túra z Podleska cez prielom Hornádu, Kláštorskú, späť na Čingov. Nikto sa nedal zahanbiť, a tak všetci spoznávali krásy Slovenského raja za pekného letného počasia, ktoré nám naozaj prialo. Večer sme strávili pri dobrom vínu a grilovačke. Poniektorí využili aj relaxačné procedúry hotela. Zasadal aj výbor SSŠLB v neúplnom zložení – 6 členov výboru.

Program výboru:

1. Informácie subkatedry algeziológie – Dr. Martuliak
2. Príprava spravodaja – Dr. Šujanová
3. Rôzne
 - MUDr. Martuliak informoval členov výboru o získaní grantu od firmy Janssen Cilag na oficiálne SSŠLB.
 - Je možné sa prihlásiť na kurz algeziológie do 35 rokov v Taliansku
 - prerokovali sme doplatenie členského do IASPU
 - prerokovali sme výdavky na kongres SSŠLB na Štrbskom Plese
 - MUDr. Šujanová informovala o príprave spravodaja, vyjde číslo ešte pred kongresom na jeseň
 - MUDr. Martuliak úspešne absolvoval konkurz na vedúceho subkatedry algeziológie.
 - vytvoriť subkatedru paliatívnej medicíny pri katedre algeziológie.

Verím, že všetci sa na Čingove cítili príjemne a o rok sa tu stretneme opäť v ešte hojnejšom počte.

Tatiana Dančíková

2. Správa z 2. medzinárodného kongresu o neuropatickej bolesti - Berlín 2007

V dňoch 7.-10. júna som sa ako jediný zástupca slovenských algeziológov (popri siedmich neurológoch) zúčastnila vďaka firme Mundipharma 2. medzinárodného kongresu neuropatickej bolesti v Berlíne.

Účastníkmi stretnutia boli neurológovia, algeziológovia, neurochirurgovia, anesteziológovia z celého sveta. Prednášky odzneli v šiestich samostatných sekciách. Ako samostatné bloky prebehli prednášky na témy z praktického hľadiska mimoriadne zaujímavé: Postherpetická neuralgia, Neuralgia trigemini a Postchemoterapeutická neuropatia. Pre postherpetickú neuralgiu platí, že tricyklické antidepresíva ostávajú liekom prvej voľby, na druhom mieste sú opioidy a až na tretej pozícii sa nachádzajú pregabalíny a gabapentíny a to vo vysokých dávkach, viac ako 3600 miligramov na deň. Veľmi zaujímavá prezentácia bola na tému chirurgického riešenia neuralgie trigemini. Závažným problémom onkologických pacientov s incidenciou viac ako 80% je neuropatická bolesť, nakoľko väčšina zaužívaných postupov v riešení tohto problému zlyháva, jediným liekom, ktorý by mohol mať efekt v liečbe sú karbamazepíny.

Berlín je metropola plná parkov, mostov, mieša sa tu história s ultramoderným svetom. Nezabudnuteľným zážitkom bola návšteva Novej galérie, kde výstava obrazov maliarov od impresionizmu po súčasnosť, celá expozícia bola prenesená z Metropolitného múzea.

Daniela Ogurčáková

3. Správa z 10. kongresu Európskej asociácie paliatívnej starostlivosti v Budapešti

V dňoch 7.-9. júna 2007 sa konal v Budapešti 10. kongres Európskej asociácie paliatívnej starostlivosti. Bolo to po prvýkrát, čo sa európsky paliatívny kongres konal v krajine strednej a východnej Európy. Na kongrese sa zúčastnilo cez 2000 účastníkov zo 69 krajín. Najväčšiu časť tvorili lekári a zdravotné sestry, ale kongres bol pútavý aj pre sociológov, psychológov, sociálnych pracovníkov, duchovných, dobrovoľníkov a fyzioterapeutov.

Na kongrese odznelo 11 plenárnych prednášok a 217 kratších prezentácií v rámci 80 samostatných sekcií či workshopov. Počas 3 dní sa prezentovalo 988 posterov, na konzultácie s autormi posterov bol vyhradený každý deň čas vo forme „guided poster tour“.